

надійності. Для досягнення цілей професії аудитори повинні дотримуватися в повсякденній роботі фундаментальних принципів або, як їх називають інакше, норм етики, а саме: доброчесність, об'єктивність, професійна компетентність та належна ретельність, конфіденційність, професійна поведінка, технічні стандарти [1; 4].

Згідно з принципами Кодексу етики професійних бухгалтерів аудитор повинен відповідати належному рівню професії, контролювати свою поведінку у суспільних місцях, дотримуватись правил етикету, адже оцінюючи діяльність однієї людини, суспільство виносить оцінку всієї професії [2].

Список використаних джерел

1. Салова Н., Професійна етика аудитора: фундаментальні принципи Аудитор / Наталія Салова // України Аудитор України. – № 6 (235). – 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.pspaudit.com.ua/files/psp_14-19_salova.pdf
2. Бондар В.П. Принципи професійної етики аудитора України та проблеми їх реалізації / В.П. Бондар // ВІСНИК ЖДТУ. – № 2 (44). – 2008. – С. 13-21.
3. Мельник Н.Г. Особливості аудиту на міжнародному рівні: монографія / Н.Г. Мельник. – Економічна криза: фактори, моделі та механізми подолання: монографія / за заг. ред. С.А. Ткаченка, М.С. Пашкевич. – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – С. 143-152.
4. Code of Ethics for Professional Accountants [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ethicsboard.org/iesba-code>.

Зінкевич А. В.

аспірантка кафедри обліку в державному
секторі економіки та сфері послуг,

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ У СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АУДИТОРСЬКИМИ КОМПАНІЯМИ

Одним із видів інформації, що впливає на економічні процеси, є інформація про податки та збори. Вона формується на основі даних бухгалтерського обліку за правилами податкового законодавства.

В умовах розвитку економіки суб'єкти господарювання зацікавлені у розробці ефективної стратегії сфери оподаткування та оптимальній організації ведення обліку. На відміну від фінансової бухгалтерської звітності, достовірність якої здебільшого має бути підтверджена аудиторським висновком, якість податкової звітності важко гарантувати. При підготовці податкових документів суб'єкт господарювання не зобов'язаний звертатись до аудиторів для проведення аналізу правильності нарахування та сплати податків.

Спостерігаючи за тенденціями у розвитку економічних відносин, помітне зацікавлення суб'єктів господарювання в отриманні об'єктивної інформації стосовно податкової звітності, її достовірності, ймовірних податкових ризиків та способів їх усунення.

Практичній та теоретичній стороні податкового аудиту присвячено багато наукових праць у сфері бухгалтерського обліку та фінансового контролю, серед яких можна виділити роботи вітчизняних вчених М.П. Войнаренка, Г.В. Пухальська, О.І. Малишкіна, О.А. Петрик, О.В. Артюха, А.Ю. Редько, В.В. Рядська, Т.С. Воїнова, серед зарубіжних авторів – І.О. Бажина, О.С. Іванової, М.П. Кашириної.

М. Войнаренко і Г. Пухальська дають наступне визначення податковому аудиту – це специфічна форма державного контролю, який вимагає значного організаційного, законодавчого, методичного та наукового обґрунтування. Податковий аудит має власну методологію і базується на організаційних принципах [1 с.32]. На думку Т.С. Воїнової, податковий аудит є сукупністю прийомів, способів та процедур, які використовуються фахівцями державних контролюючих органів у сфері оподаткування для встановлення відповідності показників податкових декларацій та розрахунків реальним фактам фінансово-господарської діяльності й надання суспільству впевненості щодо дотримання платниками податків норм чинного законодавства [2, с.122].

Ми ж вважаємо, що податковий аудит – це комплексна та незалежна перевірка обліку підприємства з правильності нарахування й сплати податків, оцінювання податкових ризиків у діяльності підприємства.

Проаналізувавши наведені твердження, можна зробити висновок, що тема податкового аудиту є достатньо актуальною. Напрацювання щодо теоретичної та практичної сторони вивчення та застосування податкового аудиту різняться, а тому потребують подальшого вивчення та вдосконалення.

Якщо розглядати податковий аудит з точки зору аудиторської фірми, яка надає дані послуги для суб'єктів господарювання, то його можна вважати зовнішнім, перед яким постає основне завдання - надання обґрунтованої, достовірної інформації стосовно повного комплексу фінансових звітів. Головною характерною рисою зовнішнього аудиту є існування тристоронніх відносин, в яких аудитор має незалежність від інших двох сторін.

Аудиторська діяльність здійснюється незалежними особами (аудиторами), аудиторськими компаніями, які уповноважені суб'єктами господарювання на проведення аудиту чи надання інших аудиторських послуг. Умовою зайняття посади аудитора в аудиторській фірмі є наявність сертифікату аудитора. Правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні визначає Закон України «Про аудиторську діяльність», який спрямований на створення системи незалежного фінансового контролю. Відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність», аудиторська діяльність - підприємницька діяльність, яка включає в себе організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг [3].

Аудит оподаткування є одним із основних і важливих завдань, які постають перед аудиторськими фірмами в сучасних умовах.

Методика аудиту оподаткування чітко прописана на етапі планування та зафіксована в затвердженому плані аудиту, а також входить у перелік супутніх аудиторських послуг, які надають аудиторські компанії та індивідуальні аудитори в ході проведення аудиту порядку ведення обліку та сплати податків та зборів. Потрібно зауважити, що для вибору аудиторських процедур важливе значення має те, який податок аналізується, його вплив на формування бухгалтерської звітності, база оподаткування та інші фактори.

Наприклад, при аудиті розрахунків з бюджетом з податку на додану вартість аудитор перевіряє правильність формування елементів податку по видах розрахунків між суб'єктами господарювання, видах договорів та діяльності і господарських операціях. Усе це має суттєвий вплив на методику аудиту оподаткування по різних податках та відображається у висновку проведеного аналізу.

Ціллю розробки та вдосконалення методики аудиту для аудиторської компанії є інструкція з використання основних положень нормативних актів в царині аудиту.

До основних завдань методики аудиту оподаткування належать відповідні підходи до проведення перевірки на різних етапах аудиту податків.

Основи взаємовідносин аудиторської компанії з фірмою-клієнтом в процесі проведення аудиту, порядок проведення конкретних процедур перевірки, порядок оформлення робочих документів та результатів аудиту оподаткування складається з таких етапів:

І. Планування.

У рамках етапу планування, відповідно до вимог аудиторської діяльності, проводиться попереднє планування, завдання якого полягає у знайомстві з діяльністю клієнта, виборі методів і прийомів проведення аудиту оподаткування, підтвердження їх в договорі на надання послуг аудитора. Безпосередньо планування полягає в оцінці дій підприємства, що перевіряється щодо застосування податкової системи та системи внутрішнього контролю, організації бухгалтерського обліку з подальшим розрахунком величини аудиторського ризику та рівня суттєвості.

II. Перевірка нарахування та сплати окремих видів податків та зборів.

Даний етап полягає в аналізі даних, які прямо впливають на суми нарахованих податків. На етапі проведення аудиторської перевірки відбувається проведення детального аналізу розрахунків з бюджетом по податках та зборах.

III. Формування висновків стосовно проведеного аудиту оподаткування.

Останній етап проведення аудиторської перевірки полягає у формуванні висновків про проведену роботу. Висновок аудиторської фірми повинен відповідати стандартам аудиторської діяльності. В ньому зазначаються результати проведеної роботи, фіксуються усі виявлені порушення (якщо вони будуть виявлені в ході перевірки) та прописуються рекомендації щодо подальшого податкового обліку на підприємстві.

Враховуючи наведене, необхідно відмітити, що процес повинен бути організований таким чином, щоб план та програма перевірки була достатньо компактною та універсальною. А контроль за якістю проведення робіт можна було б зручно та легко виконати, як зі сторони керівництва компанії, яка проводить перевірку, так і зі сторони власників компанії, на якій ці роботи відбуваються.

У вітчизняній практиці має місце ряд невирішених організаційних та методичних питань стосовно аудиторської перевірки оподаткування, а саме: як визначити суть аудиту податків, його ціль, завдання та принципи проведення. Крім цього, існують різноманітні підходи щодо проведення перевірки податкової звітності. Перевірка аудиторськими компаніями розрахунків з податків та зборів розглядається тільки з точки аудиту бухгалтерської (фінансової) звітності.

Існують також проблеми в методиці аудиту оподаткування. Це пов'язано з тим, що:

- не розроблено методіку його проведення в розрізі конкретних видів економічної діяльності;
- відсутні розробки з попереднього аналізу звітності, необхідні для ефективної організації аудиту оподаткування;
- не проводяться наукові дослідження з визначення сутності та оцінки аудиторського ризику при проведенні податкового аудиту.

Аудит оподаткування, в свою чергу, містить не тільки типові аудиторські процедури, але і специфічні процедури із збору та оцінки інформації для проведення якісного аудиту податків. Тому необхідна методика, яка б враховувала специфіку діяльності компанії у кожному конкретному випадку.

Підсумовуючи усе вищенаведене, слід відмітити, що на сучасному етапі розвитку аудиторських послуг із оподаткування у суб'єктів господарювання є необхідність в конкретизації методики проведення податкового аудиту:

- розроблення внутрішніх стандартів, якими повинні користуватися аудитори при проведенні робіт;
- врегулювання ряду суттєвих питань, котрі визначають технологію податкового аудиту;
- встановлення чітких рамок податкової складової аудиту, розробка методичних основ з організації і проведення аудиту оподаткування, які стосуватимуться не лише контролюючих органів, а й аудиторських фірм;

– визначення місця податкового аудиту в системі загального контролю, виділення його як розділу науки та визначення предмету та методу (податкова складова аудиту погано регламентується діючими нормативними документами).

Аналіз нормативно-правової бази та літературних джерел підтверджує, що податковий аудит, з точки зору податкового законодавства, це процесуальні дії контролюючих органів, що вживаються ними з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів у вигляді проведення перевірок, що не відповідає вимогам аудиту та суперечить суті аудиту. Тому податковий аудит, як вид аудиторської діяльності, вимагає законодавчого врегулювання.

Список використаних джерел

1. Войнаренко, М. П. Податковий облік і аудит: підручник / М. П. Войнаренко, Г. В. Пухальська. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 376 с.
2. Воїнова, Т.С. Становлення теоретичних засад податкового аудиту в Україні / Т. С. Воїнова // БізнесІнформ. – 2009. – № 12. – С. 120 – 122.
3. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. за № 3125-ХІІ (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. (від 02/05/017 року).
4. Лучко М. Невизначеність та ймовірнісність господарських операцій: до питання бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / М. Лучко // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2013. — Вип. 2 (9). — С. 98-109. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13lmpbo.pdf>.

Іонін Є.Є.

д.е.н., професор,

завідувач кафедри «Облік, аналіз і аудит»

Донецький національний університет імені Василя Стуса,

м. Вінниця, Україна

ДІАГНОСТИКА ВІДПОВІДНОСТІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ

Сталий розвиток підприємств можливо здійснювати тільки на основі обов'язкового дотримання базових концепцій міжнародних стандартів фінансової звітності. Безперервність діяльності суб'єкта господарювання в ринковій економіці передбачає наявність і збереження власного капіталу, який гарантує виконання зобов'язань перед кредиторами. Концепція збереження власного капіталу, поперед усього, орієнтована на забезпечення безперервності господарської діяльності на основі дотримання необхідного рівня статутного капіталу, який визначає розмір мінімальної майнової відповідальності акціонерного товариства.

Капіталізація прибутку є необхідною умовою тривалості функціонування підприємства, його фінансової безпеки. Це в свою чергу, передбачає використання концепції збереження фінансового капіталу. Збереження фінансового капіталу є необхідною умовою визнання отриманого прибутку в звітному періоді. При цьому, механізм визнання прибутку нерозривно пов'язаний зі збільшенням вартості чистих активів, після вилучення будь-яких виплат власникам або внесків власниками протягом цього періоду (рис.1).